

Efekty politiky soudržnosti v České republice a další rozpočtová perspektiva

Kulatý stůl k budoucnosti politiky soudržnosti
po roce 2027

11. prosince 2023

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

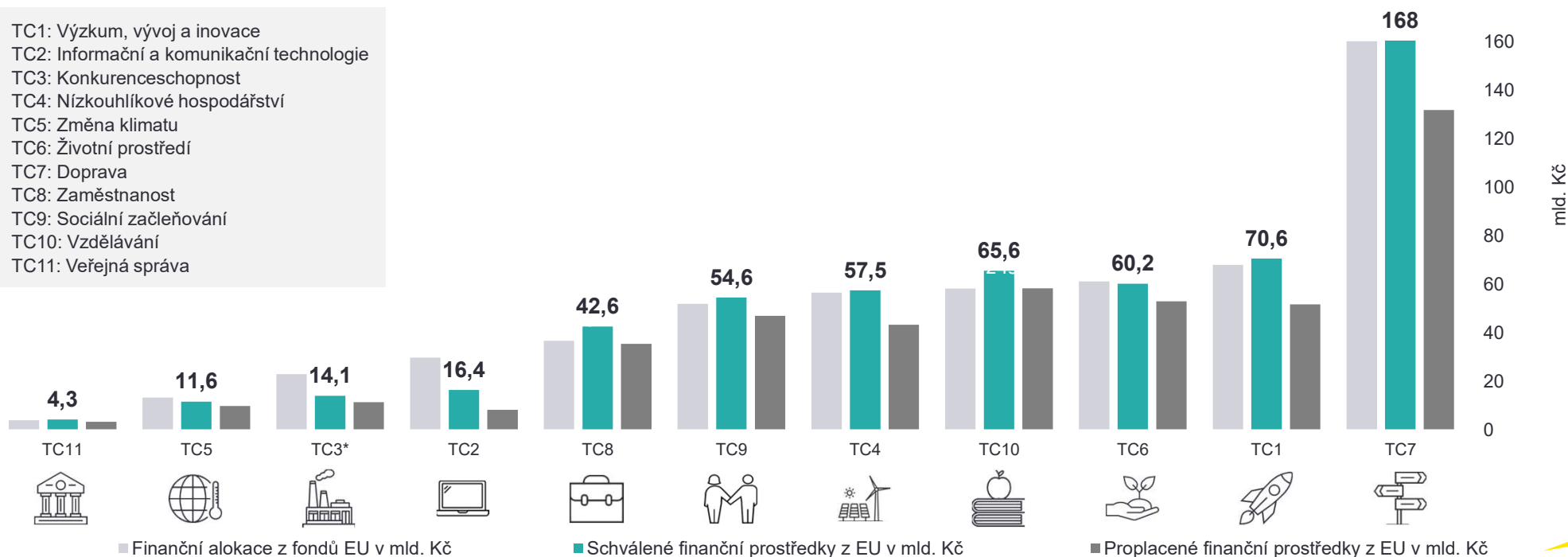
Rozdrobení finanční podpory na mnoho dílčích oblastí komplikuje prokazatelnost vlivu ESIF na socioekonomický rozvoj

Roztříštění ESIF do 11 tematických cílů (TC) rozdělených do dalších 135 očekávaných výsledků má za následek složitější prokazování jejich pozitivních vlivů.

Tam, kde byly fondy více zacílené na jednu velkou oblast (například silniční doprava, snižování energetické náročnosti nebo revitalizace brownfieldů) se prokázal pozitivní vliv ESIF.

Porovnání alokovaných, schválených a proplacených finančních prostředků z EU po jednotlivých tematických cílech (data k 30.4.2023)

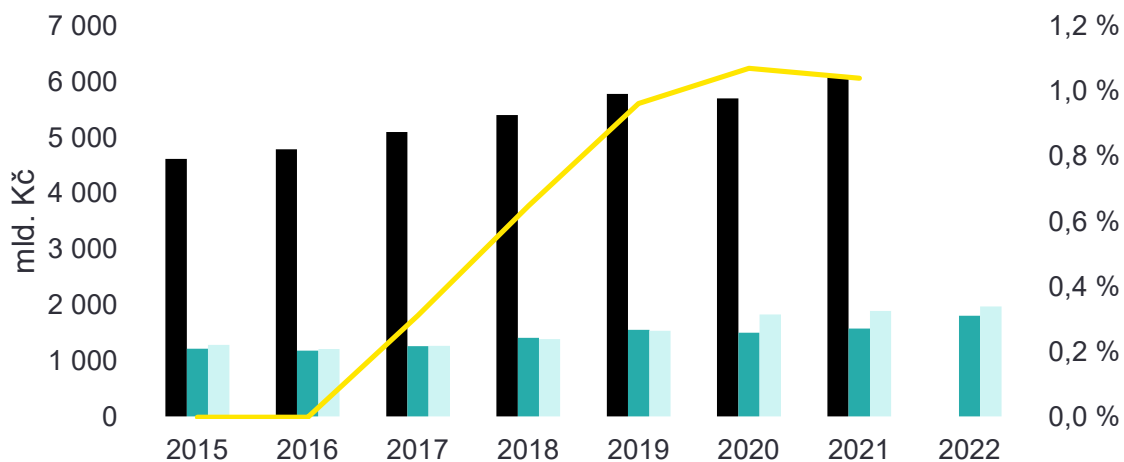
- TC1: Výzkum, vývoj a inovace
- TC2: Informační a komunikační technologie
- TC3: Konkurenceschopnost
- TC4: Nízkouhlíkové hospodářství
- TC5: Změna klimatu
- TC6: Životní prostředí
- TC7: Doprava
- TC8: Zaměstnanost
- TC9: Sociální začleňování
- TC10: Vzdělávání
- TC11: Veřejná správa

Objem prostředků ve srovnání s výdaji státního rozpočtu byl pouze 3,5 % (a necelé 1 % celkového HDP). Projekty tak nemohly mít zásadní systémový dopad na podporované oblasti.

- Mezi členskými státy EU se ČR řadí mezi polovinu, pro které jsou ESIF velmi významné. Je to typické pro tzv. přechodové ekonomiky, či čisté příjemce v kontextu rozpočtu EU.
- Při porovnání ESIF v kontextu celkových veřejných investic činí tento podíl v rámci České republiky za období 2014–2020 přibližně 40 % (v předchozím programovacím období to bylo o 10 % více).

Meziroční srovnání HDP, tvorby hrubého fixního kapitálu a běžných a kapitálových výdajů ze státního rozpočtu (levá osa, v mld. Kč) s poměrem výdajů z ESIF na HDP (pravá osa, v %)

HDP ČR (v mld. Kč, běžné ceny)
 Tvorba hrubého fixního kapitálu (v mld. Kč)
 Běžné a kapitálové výdaje ze státního rozpočtu (v mld. Kč)
 % Poměr Výdajů z ESIF 2014-2020 na fyzicky ukončených projektech k HDP

653 mld. Kč

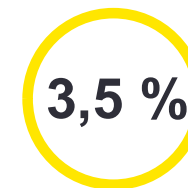
Celkové proplacené finanční prostředky (granty)

Podíl výdajů na fyzicky ukončené projekty z ESIF a HDP v letech 2018 - 2022

471 mld. Kč

z toho příspěvek EU (granty)

Podíl výdajů na fyzicky ukončené projekty z ESIF a běžných a kapitálových výdajů státního rozpočtu v letech 2018 - 2022

1 906,9 mld. Kč

celkové výdaje státního rozpočtu v roce 2021

1 032,8 mld. Kč

z toho tvořily mandatorní výdaje

Z pohledu investic z veřejných zdrojů byly ESIF nejvýznamnější v oblasti podpory zvyšování energetické účinnosti a v oblasti modernizace dopravních sítí

Oblasti významné z pohledu veřejných investic (kapitálových výdajů státního rozpočtu)

Zátěž veřejných rozpočtů při absenci ESIF
(v konkrétní oblasti)

52 %

TC4: Nízkouhlíkové hospodářství

V oblasti podpory **zvyšování energetické účinnosti** v sektoru bydlení, podnikání a veřejném sektoru představovaly EU fondy přibližně poloviční podíl všech kapitálových výdajů

40,8 %

TC7: Doprava

Kapitálové výdaje v dopravě, mezi nimiž dominuje zejména modernizace **dálniční, silniční a železniční sítě**, byly za posledních 8 let zajištěny z více než dvou pětin právě z ESIF

37,5 %

TC6: Životní prostředí

Kapitálové výdaje státního rozpočtu na oblast přizpůsobení se změnám **klimatu** jsou tvořeny z cca třetiny zdroji z ESIF

28,8 %

TC8: Zaměstnanost

Mezi roky 2014 - 2021 tvořil příspěvek Unie 28,8 % se započtením programu Antivirus. Bez započtení tohoto programu tvořil příspěvek Unie až 66 % všech výdajů na **Aktivní politiku zaměstnanosti**

28 %

TC1: Výzkum, vývoj a inovace

Zdroje ESIF se podílejí na celkových výdajích státního rozpočtu do **výzkumu a vývoje z cca 28 %**. Podíl ESIF na kapitálových výdajích do vzdělávání na vysokých školách tvoří rovněž cca 30 %

18 %

TC10: Vzdělávání

Podpora z ESIF mezi roky 2015 – 2022 činila necelou pětinu celkových výdajů územních rozpočtů (obce, města a kraje) **do regionálního školství**

10-15 %

TC 5: Změna klimatu

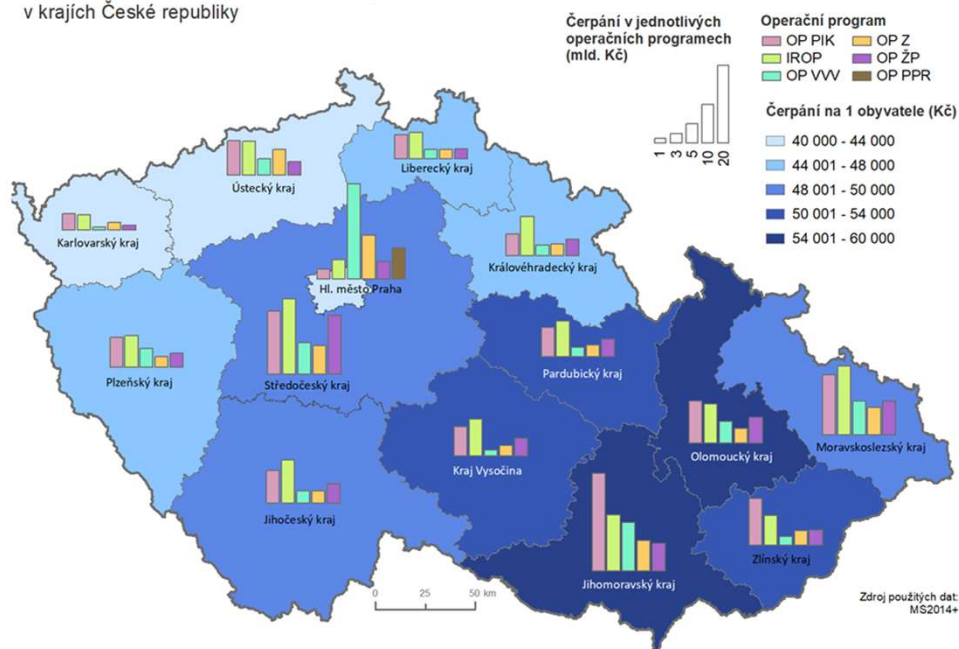
Investičních výdajů obcí a měst do **vodohospodářské infrastruktury** (kanalizace, vodovody) je financováno fondy EU

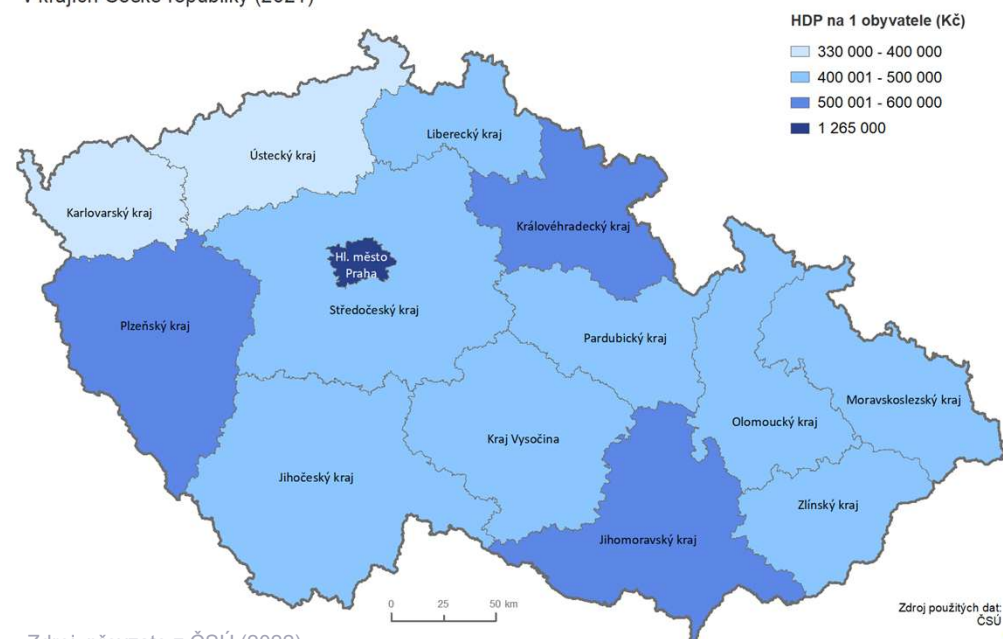
Čerpání finančních prostředků napříč regiony a operačními programy je nerovnoměrné a necílí na regiony s nízkou absorpční kapacitou

- Mapa vlevo ukazuje koncentraci proplacené podpory na 1 obyvatele v jednotlivých krajích České republiky. Z mapy je patrné heterogenní čerpání finančních prostředků napříč regiony a operačními programy.
- Porovnání čerpání z ESIF s výkonem krajských ekonomik (HDP na obyvatele, mapa vpravo) pozorujeme, že prostředky ESIF nesměřovaly do regionů, které se vyznačují podprůměrnými hodnotami. To je v rozporu se základním předpokladem Kohezní politiky EU, která usiluje o vyrovnání růstové dynamiky regionů, čehož by mělo být dosaženo větší podporou z ESIF.

ČERPÁNÍ ESIF 2014-2020 - bez OP Doprava
v krajích České republiky

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT
v krajích České republiky (2021)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z MMR (2023)

Do budoucna by se ESIF měly koncentrovat do několika prioritních oblastí. Intenzivnějším využíváním finančních nástrojů a zajištěním navazujícího financování může Česko zvýšit dopad podpory ESIF.

Limitovat počet podporovaných oblastí a ty stanovovat v souladu s národními prioritami a strategiemi rozvoje.

Ideálně podporu zaměřit na oblasti, kde chybí základní infrastruktura (například rychlostní železnice nebo dálnice), nebo které mohou generovat vysokou přidanou hodnotu (výzkum, vývoj a inovace).

Podpora z ESIF by neměla konkurovat jiným zdrojům financování pro danou oblast. Pokud lze danou oblast rozvíjet z více veřejných zdrojů financování, snažit se najít synergie mezi různými typy podpor (včetně komunitárních programů).

Cíleně poskytovat podporu regionům s nižším stupněm rozvoje a stimulovat jejich růst.

EY | Building a better working world

Smyslem EY je přispívat k tomu, aby svět fungoval lépe. Proto pomáháme klientům, našim zaměstnancům i širšímu společenství vytvářet dlouhodobé hodnoty a posilovat důvěru v kapitálové trhy.

Týmy odborníků EY, vybavené nejmodernějšími technologiemi, působí ve více než 150 zemích celého světa – provádějí audity a poskytují klientům širokou poradenskou podporu, která jim umožňuje růst, transformovat se a efektivně fungovat.

Naši auditoři, konzultanti, právní a daňoví poradci i odborníci na strategické a transakční poradenství si kladou ty správné otázky a dokážou najít ty správné odpovědi na složité problémy dnešního světa.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právníkou osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší organizaci najdete na našich webových stránkách ey.com.

© 2023 Ernst & Young, s.r.o. | Ernst & Young Audit, s.r.o. | E & Y Valuations s.r.o. | EY Law advokátní kancelář, s.r.o. Všechna práva vyhrazena.

Tento materiál má pouze všeobecný informační charakter, na který není možné spoléhat se jako na poskytnutí účetního, daňového ani jiného odborného poradenství. V případě potřeby se prosím obraťte na svého konkrétního poradce.

ey.com